

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра технології ліків

Дисципліна
ЛІКАРСЬКІ ПРЕПАРАТИ СПЕЦПРИЗНАЧЕННЯ
Спеціальність «Фармація»

М'які ветеринарні лікарські форми

Лектор – докт. фарм. н., проф. каф. ТЛ
Хохленкова Наталя Вікторівна

План лекції

1. М'які ветеринарні лікарські форми
2. Класифікація МЛФ за ДФУ
  - мазі, лініменти, пасти,
  - креми, гелі,
  - медичні пластирі,
  - піни медичні,
3. Лікарські засоби для ректального застосування.

Теоретичні питання для самостійного вивчення:

1. Застосування лініментів у ветеринарній практиці.
2. Носії лікарських речовин у мазях для лікування тварин та їх характеристика.
3. Основами для супозиторіїв, призначених для лікування тварин та їх характеристика. Правила введення лікарських речовин з різними фізико-хімічними властивостями в супозиторні основи.

Рекомендована література

- 1. Закон України "Про ветеринарну медицину". – К.: Ветінформ, 2002. – 43 с.**
- 2. Державна фармакопея України/ Державне підприємство "Науково-експертний фармакопейний центр"- 1-е вид. - Доповнення 3. – Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2009. – 280 с.**
- 3. Мягкие ветеринарные лекарственные формы. Аэрозоли в ветеринарной практике. Специфические ветеринарные лекарственные формы. Лекция для студентов специальности "Фармация": Учеб. пособ. для внеаудит. раб. студ. / Под ред. Т.Г. Ярных. – Х.: Изд-во НФаУ, 2007. – 44 с.**
- 4. Ярних Т.Г., Орловецька Н.Ф., Хохленкова Н.В., Духницький В.Б., Чушенко В.М. Практикум з технології ветеринарних препаратів : Навч. посібник для студентів вищ. навч. закл., які навчаються за спеціальністю "Фармація". Х.: НФаУ, 2010. – 179 с.**
- 5. Кравцов Р.И., Колесник А.В. Современные средства ветеринарной медицины для собак и кошек: Справ. / Львов. гос. акад. ветеринар. медицины имени С.З. Гжицкого. – Х.: ИПЦ «Контраст», 2004. – 296 с.**

М'які ветеринарні лікарські форми

М'які лікарські засоби для зовнішнього застосування призначені для місцевої дії або трансдермальної доставки діючих речовин, пом'якшувальної, захисної та інших видів дії.

Основа

Діючі речовини

Проста або складна

Одна або більше

Класифікація МЛФ за ДФУ

У ДФУ (1 вид., доп. 2) наведена загальна стаття «М'які лікарські засоби для зовнішнього застосування» («Preparationes molles ad usum dermicum»), згідно якої вони можуть бути класифіковані як:

- мазі,
- креми,
- гелі,
- пасти,
- припарки,
- медичні пластири

Мазі

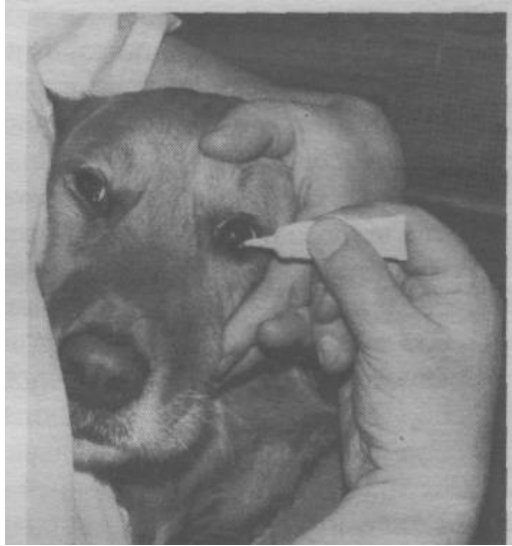
Мазі (Unguenta) – лікарська форма, яка складається із однофазної основи, у якій можуть бути дисперговані тверді або рідкі лікарські речовини.

У залежності від місця застосування розрізняють:

- власне мазі (дерматологічні);
- назальні мазі;
- очні мазі;
- мазі для вагінального застосування;
- мазі уретральні;
- мазі для ректального застосування.

Мазі

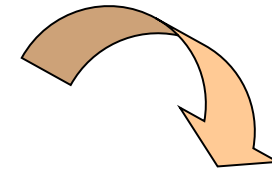
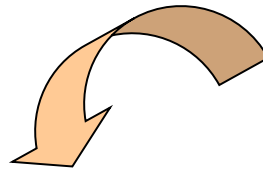
Для введення мазі (пасти) в очі тварині необхідно прижати голову собаки до себе, роздвинути пальцями повіку та выдавити мазь з туби, не торкаючись ним до ока тварини.

Для введення мазі в ухо тварині, необхідно прижати голову собаки до себе, підняти вушну раковину и выдавити мазь з туби у самий широкий канал. Потім голову тварини відпускають і рукою розтирають основу вушної раковини.

Мазі

Мазі поділяються на

поверхневої дії

глибокої дії

Мазі можуть призначатися як:

- захисні покриви для шкіри, слизових оболонок і ран;
- для попередження висихання;
- для захисту від впливу повітря, забруднення пилом, інфікування мікроорганізмами і т.п.

Мазі

Щеняті

Rp.: Zinci oxydi

Bismuthi subnitratіs ana 4,0

Picis liquidae Betulae 3,0

Vaselini

Lanolini ana 10,0

Misce. Da. Signa. Наносити на уражену ділянку шкіри при дерматиті

Лініменти

Лінімент (Linimentum) — лікарська форма, призначена для змащування шкіри або для нанесення на ранові поверхні, являє собою густу рідину або студнеподібну масу, що плавиться при температурі тіла

**За фармакологічною дією
поділяються:**

- протимікробні,
- знеболювальні,
- ранозагоювальні,
- подразнювальні,
- протикоросні,
- протипаразитарні.

Використовують при:

- опіках,
- запальних процесах на шкірі,
- міозитах, розтягненнях,
- місцевих болях,
- при запальних процесах з порушенням цілісності шкіри

Лініменти

Корові при ранах

Rp: Tinct. jodi 1,0
Olei Terebinthinae 10,0
Olei Jecoris Aselli
Olei Ricini aa 45,0
M.f. linimentum
D.S. Для дренажу та аплікацій.

Коневі при артриті

Rp.: Acidi salicylici 3,0
Methylii salicylatis
Olei Terebinthinae aa 10,0
Olei Ricini 5,0
Camphorae 15,0
Tinct. Capsici ad 100,0
M.D.S. Змащувати хворий суглоб

Пасту

Пасту

- це МЛЗ для зовнішнього застосування, що являють собою суспензії із вмістом твердої дисперсної фази понад 20 %, рівномірно розподіленої в основі.

Собаці при захворюванні ШКТ

Rp.: Pastae "Polyphepanum" 50,0

D.S. По 1 чайній ложці 3 рази на день до годування як адсорбент.

У ветеринарній практиці пасту використовують не тільки зовнішньо, але й для внутрішнього вживання.

Креми. Гелі

Креми

- це багатофазні лікарські засоби, що містять ліпофільну і водну фази. Вони поділяються на ліпофільні та гідрофільні в залежності від виду дисперсійного середовища.

Гелі

- це МЛЗ для місцевого застосування, що являють собою одно-, дво- або багатофазні дисперсні системи з рідким дисперсійним середовищем, реологічні властивості яких обумовлені присутністю підхожих гелеутворювачів у порівняно невеликих концентраціях.

Медичні пластири

Медичні пластири – лікарська форма для зовнішнього застосування, яка являє собою пластичну (еластичну) масу, що містить одну або більше діючих речовин, та має здатність розм'якшуватись при температурі тіла і прилипати до шкіри або масу нанесену на підкладку (тканина).

Пластири призначені для застосування на шкірі з метою утримання діючої речовини або речовин у тісному контакті зі шкірою так, щоб ці речовини могли повільно адсорбуватися або діяти як захисні, чи кератолітичні засоби.

Пластири можуть довго зберігатися і дуже зручні для застосування, особливо для лікування тварин.

Медичні пластирі

За функціональним призначенням пластирі класифікують

➤ **епідерматичні** – призначені для маскування шкірної поверхні або захисту її від агресивних чинників зовнішнього середовища, для фіксації пов'язок, зближення країв рани й ін. (лейкопластири) - не містять діючих речовин;

➤ **ендерматичні** – проявляють місцевий лікувальний ефект (кератолітичний, антисептичний, ранозагоюючий і ін.) на уражену ділянку шкіри, містять у своєму складі лікарські речовини;

➤ **діадерматичні** – призначені для місцевого впливу на підшкірні тканини (перцевий пластир, гірчичники);

➤ **трансдермальні** – призначені для надання системної дії шляхом введення лікарської речовини в кровоток через неушкоджену поверхню шкіри.

Медичні пластирі

За агрегатним станом розрізняють:

- Тверді пластирі
- Рідкі пластирі (шкірні клеї, колодій, фуропласт і ін.).

В аерозольних балонах використовують як стерильний перев'язувальний матеріал у хірургії, дерматології і гінекології.

Піни медичні

Піни медичні - це лікарська форма, що складається з великого об'єму газу, диспергованого в рідині та містить одну або більше діючих речовин, а також поверхнево-активні речовини, які забезпечують утворення піни.

- Піни звичайно призначені для нанесення на шкіру або слизові оболонки.
- Піни утворюються безпосередньо під час застосування з рідкого лікарського засобу, що знаходиться в контейнері під тиском.
- Для використання препарату має бути необхідний пристрій.
- При необхідності піни мають бути стерильними.

Лікарські засоби для ректального застосування

У ДФУ (1-е вид., доп. 2) наведена загальна стаття «Лікарські засоби для ректального застосування», згідно якої вони класифікуються на:

- ректальні супозиторії, ректальні капсули,
- ректальні розчини, емульсії та суспензії,
- порошки і таблетки для приготування ректальних розчинів або суспензій,
- м'які лікарські засоби для ректального застосування,
- ректальні піни.

Лікарські засоби для ректального застосування

Маса супозиторіїв

- для дрібних тварин складає **1,5 - 10,0**
- для великих – **5,0 - 30,0.**

Довжина супозиторіїв

*залежно від виду тварини і призначення складає від **2** до **8** см.*

Теляті

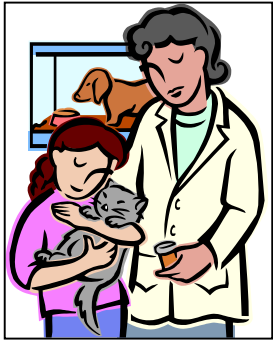
Rp.: Extracti Belladonnae 0,2

Olei Cacao 10,0

Misce, ut fiat suppositorium

Da tales doses numero 10

Signa. Ректально по 1 свічці 3 рази на день
при спастичних запорах

ВИСНОВКИ

- 1. М'які лікарські форми широко застосовуються для лікування тварин.**
- 2. У ветеринарній практиці використовують лікарські препарати як для гуманної медицини, так і специфічні для лікування тварин.**

Дякую за увагу!